

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آن لائن نمی باشد



28 آگست 2024

داکتر سید عبدالله کاظم

متن مکمل «قانون امر بالمعروف و نهی عن المنکر»

(قسمت اول)

این قانون که از طرف وزارت عدلیه امارت اسلامی افغانستان در جریده رسمی شماره 1452، مورخ 1446/1/25 هـ ق - مطابق 1403/5/10 هـ ش به نشر رسیده است، از لحاظ محتوی و نیز اهمیت آن مهمترین قانونی شمرده میشود که انتشار و انفاذ آن موجب عکس العمل های بسیار گسترده در میدیای بین المللی و نیز در رسانه های جمعی افغانی خارج کشور طی این چند روز گردیده است. قبل از آنکه به تحلیل و بررسی محتوای این قانون پرداخته شود، لازم است تا متن مکمل آنرا برگرفته از جریده رسمی در قسمت اول این نوشته خدمت علاقمندان موضوع تقدیم دارم تا از جزئیات آن آگاهی یابند.

در شماره فوق الذکر جریده رسمی که تعداد صفحات آن جمعاً به 110 صفحه میرسد، از صفحه اول تا صفحه 87 متن قانون مذکور را احتوا میکند، اما به تعقیب آن «فرمان عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی در مورد

اقامه نماز - مورخ 1446 1/18 هـ قمری از صفحه 88 تا 92 تحت چهار ماده درج گردیده و پس از آن به حیث ضمیمه فرمان شماره 2 مورخ 1446 /1/18 هـ ق تحت عنوان «توصیه های عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی در مورد نماز» گنجانیده شده که از صفحه 93 تا صفحه 110 ادامه می یابد. متن قانون در هر صفحه به زبانهای پشتو و دری چاپ شده است که در اینجا متن دری آن اقتباس میگردد.



از آنجائیکه هدف اصلی این نوشته ارائه متن مکمل «قانون امر بالمعروف و نهی عن المنکر» است، از دو موضوع اخیر صرف

نظر کرده و توجه را به متن مکمل قانون مذکور معطوف میدارم که مشتمل بر یک مقدمه، 4 فصل و جمعاً 35 ماده ترتیب و بر مبنای فرمان شماره (1) امیر المؤمنین بتاریخ 1446/1/3 هـ ق توشیح و بتاریخ 25 محرم الحرام سال 1446 هـ ق - مطابق 10 اسد سال 1403 هـ ش تحت نمبر مسلسل 1452 در جریده رسمی نشر و نافذ اعلام گردیده است.

شاید سؤال شود که چرا تعداد صفحات این قانون در 87 صفحه رسیده است؟ دلیل آن واضح است که در متن قانون در هر مورد، مأخذ مربوطه به آن موضوع به حیث پاورقی در ذیل هر صفحه درج گردیده که همه آن به زبان عربی میباشد، طور مثال اگر در یک صفحه دو یا سه فقره تذکار یافته، ذکر مأخذ مربوطه تمام صفحه را احتوا کرده و به همین دلیل تعداد صفحات قانون به 87 صفحه رسیده است که البته در قسمت های بعدی این نوشته درباره صحبت خواهیم کرد، ولی طور نمونه یک صفحه آنرا در اینجا به نمایش می گذاریم که در قسمت بالای صفحه، اصل متن قانون و در پاورقی شرحی به زبان عربی درباره آن ماده درج گردیده است.

د پانو شمیره: له 1 تر 8

افغان جرمن آن لائن په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکي په خیر و لولی

د تطبیق ساحه

خلورمه ماده:

دغه قانون په ټولو ادارو، عمومي اماکنو او پر هغو اشخاصو باندي چې د افغانستان په قلمرو کې استوگنه لري، تطبیقېږي. (۱۶)

ساحه تطبیق

ماده چهارم:

این قانون در تمام ادارات، اماکن عمومی و بر اشخاصی که در قلمرو افغانستان اقامت دارند، تطبیق می شود. (۱۶)

(۱۶) ان المساواة العامة من اكبر الامور المرتبطة بالعدل والانساف، ان يكون الجميع متساوية في قامة العدالة، الملك والفرحان، الغني والفقير، الشريف والرذيل. (الفاروق لشيبي النعماني من: ۲۵۷ دارالسلام للنشر والتوزيع)

- ومبدأ إقليمية قانون العقوبات وغيره في كل دولة معناه أن القانون يعبري حكمه على كل ما يقع في إقليم الدولة من جرائم مهما كانت جنسية المجرم وسفنه. وأساس هذا المبدأ حق الدولة في السيادة على إقليمها، سواء الإقليم الأرسى، والمائي، والجوي، والإقليم الأرسى يشمل جميع أجزاء حدود الدولة الجغرافية من مساحة الأرض اليابسة، والإقليم المائي يمتد إلى ذلك الجزء من البحر العام الملاصق لشواطئ الدولة. (الفقه الإسلامي وادلته ج ۸ ص ۵۶۷۳) الناشر: دار الفكر - سورية - دمشق

- ولقد أجمع فقهاء الإسلام على وجوب تطبیق الشريعة في دار الإسلام على المسلمین وغيرهم، كما هو المسائد في نظريات القوانين الوضعية، ومنها القوانين العربية، مع المخالفة أحيانا في بعض الحالات، فإن فقهاءنا اختلفوا فيما بينهم في مدى تطبیق الشريعة على المستأمن وهو من دخل دارنا بأمان مؤقت، وذلك مثل الأجانب الذين يدخلون أراضي دولة أخرى بتأشيرة دخول من الدولة نفسها أو من سفاراتها أو قنصلياتها المعتمدة في خارج الدولة، كما اختلفوا أيضا في مدى تطبیق الشريعة على جرائم مواطني الدولة الواقعة أو التي ترتكب خارج أرض الدولة (الفقه الإسلامي وادلته ج ۸ ص ۵۶۷۳) الناشر: دار الفكر - سورية - دمشق

- المساواة أمام القانون: العدل بمعناه الشامل يشمل هذا المبدأ الشائع الآن؛ لأن العدل كما تقدم يتطلب التنسوية في المعاملة وفي القضاء وفي العقوق وملكيات الأموال غير أبو بكر رضي الله عنه عن ذلك بقوله: «الضعيف فيكم قوي عندي حتى أخذ الحق له، والقوي فيكم ضعيف عندي حتى أخذ الحق منه إن شاء الله» وفي رسالة عمر المشهورة لأبي موسى الأشعري: «أس بين الناس في وجهك وملكك ومعلمك، حتى لا يتلمع شريف في حيفك، ولا يئس ضعيف من عدلك»

ولقد حمل الرسول صلى الله عليه وسلم على محاولات التمييز بين الناس أمام القضاء والشريعة، فقال فيما يرويه البخاري ومسلم عن عائشة رضي الله عنها: «إنما أهلك من كان قبلكم أنهم كانوا إذا سرق فهم الشريف تركوه، وإذا سرق فهم الضعيف أقاموا عليه الحد، والذي نفس محمد بيده، لو أن فاطمة بنت محمد سرقت لقطعت يدها» (الفقه الإسلامي وادلته ج ۸ ص ۶۲۰۸) الناشر: دار الفكر - سورية - دمشق.

نمونه یک صفحه از متن قانون و شرحی در باره آن ماده در پاورقی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيد المرسلين و على آله و اصحابه اجمعين

فرمان عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی در مورد انفاذ قانون امر بالمعروف و نهی عن المنکر؛ شماره (1)، تاریخ 1446/1/3 هـ ق

ماده اول: قانون امر بالمعروف و نهی عن المنکر را در (1) مقدمه، (4) فصل و (35) ماده توشیح می نمایم.

ماده دوم: این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و همراه با متن قانون متذکره در جریده رسمی نشر گردد.

والسلام علیکم و رحمته الله و برکاته! امیر المؤمنین شیخ القرآن و الحدیث مولوی هبة الله آخوندزاده

قانون امر بالمعروف و نهی عن المنکر

مقدمه:

ماده اول: این قانون بر اساس فرمان شماره 9 مورخ 1444/3/28 هـ ق که مطابق 1401/8/2 هـ ش عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالی میباشد، ترتیب شده است.

اهداف:

ماده دوم: اهداف این قانون عبارت است از:

- 1 - تنظیم امور مربوط به امر بالمعروف و نهی عن المنکر.
- 2 - تنظیم امور مربوط به وظایف و صلاحیت های محتسبین.

اصطلاحات:

ماده سوم: اصطلاحات آتی در این قانون معانی ذیل را افاده مینمایند:

- 1 - احتساب: امر کردن به عمل معروف شرعی و منع کردن از منکر، مطابق احکام شریعت و این قانون توسط محتسب میباشد.
- 2 - محتسب: شخصی است که از طرف امیرالمؤمنین حفظه الله و تعالی یا شخصی که از طرف امیرالمؤمنین حفظه الله تعالی به وی صلاحیت داده شده باشد، به اجرای وظیفه احتساب گماشته شده باشد.
- 3 - محتسب فیه: هر آن چیزی است که در آن از طرف محتسب، احتساب صورت گیرد.
- 4 - معروف (محتسب فیه): قول یا عملی است که شریعت آنرا نیک شمرده باشد.
- 5 - امر بالمعروف: امر به اتباع رسول الله صلی الله علیه و سلم عمل کردن به شریعت میباشد.
- 6 - منکر (محتسب فیه): قول یا عمل است که شریعت آنرا بد شمرده باشد.
- 7 - نهی عن المنکر: منع کردن از انجام منکرات میباشد.
- 8 - محتسب علیه: شخصی است که از طرف محتسب به وی امر به معروف میشود و از منکر منع میگردد.
- 9 - تعزیر: تأدیبی است که مطابق به احکام شریعت اسلامی و این قانون، توسط محتسب در حالت انجام منکر علنی در حق الله، تطبیق میشود.
- 10 - حجاب شرعی: به لباسی گفته میشود که تمام بدن و روی زن را از نامحرمان می پوشاند؛ نازک، کوتاه و چسب نباشد.

ساحة تطبیق:

ماده چهارم: این قانون در تمام ادارات، اماکن عمومی و بر اشخاصی که در قلمرو افغانستان اقامت دارند، تطبیق میشود.

مرجع تطبیق:

ماده پنجم: وزارت امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات، مرجع تطبیق احکام این قانون است.

اقامة معروفات و منع کردن از منکرات:

ماده ششم:

- 1 - وزارت امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات، مطابق احکام شریعت اسلامی و فقه حنفی، به امر کردن معروفات و منع کردن از منکرات مکلف است.
- 2 - وزارت امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات مکلف است که میان مردم صلح و برادری را تأمین نموده و آنها را از تعصبات قومی، زبانی و سمتی منع نماید.

حصر (خاص) کردن اقامة معروف و تغییر منکر:

ماده هفتم: امر بالمعروف، نهی عن المنکر را هر آن شخصی کرده میتواند که قدرت داشته باشد، مگر بنابر مکلفیت منحصر به محتسب میباشد.

نام اختصاری:

ماده هشتم: وزارت امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات، منبعت در این قانون به نام وزارت یاد میشود.

فصل اول

شرایط، آداب و اصول مربوط به محتسب، محتسب علیه، محتسب فیه و احتساب

شرایط و صفات محتسب:

ماده نهم:

- 1 - شخصی به حیث محتسب تعیین شده میتواند که دارای شرایط ذیل باشد: (1) اسلام. (2) مکلفیت (عقل و بلوغ). (3) داشتن علم به آن احکام شریعت اسلامی که امر یا از آن نهی می نماید. (4) داشتن گمان غالب درحالت تغییر منکر به ازاله منکر و در حالت امر بالمعروف به نفع و تأثیر آن. (5) عدل. (6) داشتن قدرت به امر و نهی کردن.
- 2 - شخصی که به حیث محتسب فعالیت می نماید باید صفات ذیل را داشته باشد: (1) پایبند به معروفات و اجتناب کننده از هر نوع منکرات باشد. (2) مخلص باشد (جهت ریاء، منفعت دنیوی و جلب تعظیم مردم نباشد).
- (3) مهربان باشد. (4) حلیم و صابر باشد.

آداب و اصول مربوط به محتسب و احتساب

ماده دهم: آداب و اصول محتسب قرار ذیل است:

- 1 - رعایت شخصیت و کرامت انسانی هر شخص و حسن سلوک با وی حین امر بالمعروف و نهی عن المنکر.
- 2 - منع کردن از منکری که آنرا به چشم ببیند.
- 3 - منع کردن از منکری که آنرا به گوش می شنود.
- 4 - اجتناب از معلوم کردن گناهان پنهان اشخاص، تجسس و داخل شدن به حریم آنها حین امر بالمعروف و نهی عن المنکر، مگر اینکه شریعت اسلامی اجازه داده باشد.
- 5 - منع کردن از منکری که موجودیت آن با اخبار دو شخص مقبول الشهادت ثابت گردد.
- 6 - منع کردن از منکر به طریقه ای که منجر به منکر مساوی یا منکر بزرگ نشود.
- 7 - رعایت عدالت و تبعیض نکردن در اقامه معروفات و ازاله [از بین بردن] منکرات.
- 8 - ترجیح دادن اهم به مهم حین امر بالمعروف و نهی عن المنکر.
- 9 - شناساندن زشتی فعل منکر به فاعل منکر.
- 10 - وعظ و نصیحت کردن با نرمی.
- 11 - منع به دست، در صورتی است که ترس از به میان آمدن مفسده بزرگ نباشد.

شرایط مربوط به محتسب علیه

ماده یازدهم:

- 1 - شرایط مربوط به محتسب علیه عبارت است از: (1) مشغول شدن به منکری که کردن آن شرعاً واجب باشد. (2) ترک عمل نیکی که کردن آن شرعاً واجب باشد.
- 2 - امر به معروف و منع از منکر از طرف محتسب به محتسب علیه، وقتی واجب است که شرایط مندرج فقرة 1 این ماده در محتسب علیه موجود گردد.

شرایط مربوط به محتسب فیه:

ماده دوازدهم: شرایط مربوط به محتسب فیه عبارت است از:

- 1 - محتسب فیه یا مقدمات آن فی الحال موجود باشد.
- 2 - محتسب فیه بدون از تجسس طوری آشکار شود که محتسب آنرا ببیند و یا بشنود و یا مطابق احکام این قانون، طور موثق برایش خیر برسد.
- 3 - منکری که طور آشکار صورت میگیرد (معلوم کردن آن به تجسس نیاز نداشته باشد).

احکام مربوط به حجاب زن:

ماده سیزدهم:

- 1 - ستر تمام بدن زن لازمی است.
- 2 - پنهان کردن روی زن به سبب ترس از فتنه ضروری است.
- 3 - صدای زنان (بلند خواندن آهنگ ها، نعت ها و قرائت) در مجموع عورت است.
- 4 - لباس زنان، نازک، کوتاه و چسپ نباشد.

- 5 - زنان مسلمان مکلف اند که بدن و روی خویش را از مردان نامحرم پنهان کنند.
- 6 - ستر زنان مسلمان و صالح از زنان کافر و فاسق از ترس فتنه واجب است.
- 7 - نظر کردن مردان بالغ بیگانه به بدن و روی زنان و نظر کردن زنان بالغ به مردان بیگانه حرام است.
- 8 - هرگاه زن بالغ برای حاجت ضروری از خانه خویش بیرون شد، مکلف است که صدا، روی و بدن خود را ستر نماید.

احکام ستر مربوط به مردان:

ماده چهاردهم:

- 1 - عورت مرد از زیرناف الی زانو ها و زانو نیز عورت است.
- 2 - مرد مکلف است که حکم مندرج فقره 1 این ماده و سایر احکام مربوط به ستر را عملی نماید.
- 3 - مرد مکلف است، حین سرگرمی و ورزش طوری لباس بپوشد که عورتش در آن پنهان باشد، البته لباسی که زیاد چسپ نباشد و شکل و اعضا در آن آشکار نشود.

مکلفیت محتسب در رابطه به ستر:

ماده پانزدهم: محتسب مکلف است که مطابق احکام این قانون، در رابطه به ستر مردان و زنان، امر بالمعروف و نهی عن المنکر نماید.

فصل دوم

مسئولیت ها و وظایف محتسب

مسئولیت محتسب در رابطه با تعظیم شعایر اسلامی، انبیاء علی نبینا و علیهم الصلاة و السلام، صحابه کرام رضی الله تعالی عنهم و سلف صالحین رحمهم الله تعالی

ماده شانزدهم:

- 1 - محتسب مسئولیت دارد، کارمندان امارتی و مردم عام را مطابق شریعت به تعظیم (قدردانی) شعایر اسلامی، انبیاء علی نبینا و علیهم الصلاة و السلام، صحابه کرام رضی الله تعالی عنهم و سلف صالحین رحمهم الله تعالی مکلف نماید.
- 2 - محتسب مسئولیت دارد، متخلف از حکم مندرج فقره (1) این ماده را مطابق احکام این قانون تعزیر نماید.

مسئولیت محتسب در رابطه به مطبوعات و اطلاعات

ماده هفدهم: محتسب مسئولیت دارد، مسئولین مطبوعات و اطلاعات را حین نشر مطالب به رعایت کردن معروفات ذیل مکلف نماید:

- 1 - نشر مطالبی که از شریعت و مذهب مخالف نباشد.
- 2 - نشر مطالبی که تحقیر و توهین مسلمان در آن نباشد.
- 3 - نشر مطالبی که عکس های ذی روح (جاندار) در آن نباشد.

مسئولیت محتسب در رابطه به تجار، کسبه کاران و دهقانان:

ماده هجدهم: محتسب مسئولیت دارد تجار، کسبه کاران و دهقانان را در معاملات و اجراءات شان به رعایت موارد ذیل مکلف نماید:

- 1 - مکلف کردن به ادای نماز با جماعت در مسجد در اوقات معینه.
- 2 - مکلف کردن به پرداخت به موقع زکات، عشر و سایر مکلفیت های مالی به مستحقین.
- 3 - مکلف کردن به انجام معاملات مطابق احکام فقه حنفی.
- 4 - مکلف کردن به منع از ربا (سود)، احتکار (ذخیره کردن ارزاق تجارتی به نیت قیمت شدن)، غش (پوشانیدن عیب مبیعه در وزن، پیمانانه و گزانه)، نجش (تحریک مشتری به گرفتن سودا)، بی انصافی، سوگند اداء کردن، دروغ و سایر اعمال غیرشرعی مربوط به معاملات.
- 5 - منع کردن از فروش و خرید اشیایی که شرعاً حرام یا غیرقانونی باشد، مانند شراب، گوشت حرام، خون، اسلحه، مهمات و تجهیزات نظامی و مجسمه های اشیای جاندار.
- 6 - منع کردن از استفاده مجسمه هایی اشیای جاندار به هدف اشتهارات.
- 7 - منع کردن از فروش و استعمال اعضای انسان مانند گرده (کلیه)، جگر، چشم و موها.

مسئولیت محتسب در رابطه به محلات سیاحت و سرگرمی:

ماده نهم: محتسب مسئولیت دارد، مسئولین محلات سیاحت و سرگرمی را به رعایت کردن موارد ذیل مکلف نماید:

- 1 - اعمار مسجد جهت اداء کردن نماز جماعت.
- 2 - مکلف کردن مسئولین و سیاحت کنندگان به اداء کردن جماعت در مسجد.

مسئولیت محتسب در رابطه به موترهای مسافربری و باربری، موترسایکل ها و سایر وسایط:

ماده بیستم: محتسب مسئولیت دارد، مسئولین و رانندگان وسایط نقلیه را به رعایت کردن موارد ذیل مکلف نماید:

- 1 - منع کردن از پخش موسیقی.
- 2 - مکلف کردن به منع از استعمال و قاچاق مواد مخدر.
- 3 - مکلف کردن به منع نمودن از انتقال زنان بی حجاب.
- 4 - مکلف کردن به جلوگیری از نشستن و اختلاط زنان با مردان نامحرم.
- 5 - اجتناب از انتقال زنان بدون محرم شرعی عاقل و بالغ.
- 6 - مکلف کردن شرکت های وسایط نقلیه به این که به وسایط نقلیه مربوط خویش طوری ترتیب آماده نمایند که رانندگان و مسافرین، نمازها را در وقت معین اداء کنند.

مسئولیت محتسب در رابطه به حمام ها:

ماده بیست و یکم: محتسب مسئولیت دارد، مردم را به پنهان کردن عورت در حمام های عمومی و حین آب بازی مکلف نماید.

مسئولیت محتسب در رابطه با منکرات خاص:

ماده بیست و دوم: محتسب مسئولیت دارد از منکرات خاص ذیل جلوگیری نماید:

- 1 - زنا، اگر به زور باشد یا به رضاء، اگر پنهان باشد یا آشکار باشد، همچنین نکاح به طریقه متعه نیز جایز نیست.
- 2 - زنکه بازی.
- 3 - سحاق (همجنس بازی زنان).
- 4 - لواطت، اگرچه با زن خود نیز باشد.
- 5 - بچه بازی.
- 6 - قمار (تخم جنگی، تشله بازی، بجل انداختن، چهارمغز بازی و غیره).
- 7 - ایجاد زمینه و اسباب به زنا، زنکه بازی، سحاق، لواطت، بچه بازی و قمار.
- 8 - جنگ انداختن سگ ها، مرغ ها، بونده ها (کرک ها)، کبک ها و سایر حیوانات و پرندگان.
- 9 - سوء استفاده از تیپ، رادیو و سایر اشیای مانند آن و تهیه و تماشای عکس و فلم اشیای ذی روح در کمپیوتر، موبایل و سایر اشیای مانند آن.
- 10 - خارج شدن صدای زن یا موسیقی بیرون از خانه یا مجلس.
- 11 - استعمال، خرید فروش، نگهداری و قاچاق مسکرات (اشیای نشه آور و شراب).
- 12 - برهنه نمودن عورت.
- 13 - بی حجابی نمودن.
- 14 - ترک و قضاء کردن نماز.
- 15 - ترک فرایض و واجبات نماز.
- 16 - اداء نکردن نماز با جماعت.
- 17 - خوردن روزه.
- 18 - تراشیدن ریش و کم کردن آن از قبضه.
- 19 - اصلاح موها برخلاف شریعت اسلامی.
- 20 - دوستی و کمک با کفار و مشابهت با صورت و سیرت با آنها.
- 21 - نوروز، شب یلدا، آتش بازی از طرف مسلمانان و مانند این ها سایر روزهایی که در بین مسلمانان مروج است و در شریعت اصل ندارد.

- 22 - استعمال و ترویج صلیب، نیکتابی و مانند آن سایر نشانه های غیر شرعی.
- 23 - انجام و ترویج بدعات مستقبحات [؟ شاید مقصد از قباحت باشد - کاظم] مشخص شده در کتاب های معتبر فقه حنفی.
- 24 - نافرمانی از والدین.
- 25 - ضایع کردن حقوق مردم.
- 26 - رفتار زشت با یتیمان و مظلومان.

مسئولیت محتسب در رابطه به ذمی، مستأمن، طفل و دیوانه:

ماده بیست و سوم:

- 1 - محتسب مسئولیت دارد، ذمی ها و مستأمنین را از اجرای علنی منکران منع نماید.
- 2 - هرگاه منکر از طرف طفل یا دیوانه ظاهر شود، محتسب مسئولیت دارد، از منکر جلوگیری نماید.

فصل سوم

تعزیرات

تعزیر توسط محتسب:

ماده بیست و چهارم:

- 1 - شخصی که بطور علنی عمل منکر را انجام میدهد، با توجه به معصیت و مرتکب آن، توسط محتسب قرار ذیل تعزیر داده میشود: (1 توصیه. 2 تخویف (ترساندن) از عذاب الله تعالی. 3 تنبیه و تهدید به الفاظ قهر آمیز. 4 تعزیر مرتکب منکر با تلف مال. 5 حبس از یک ساعت الی بیست و چهار ساعت در محابس عمومی. 6 حبس از یک روز الی سه روز در محابس عمومی. 7 جزایی که محتسب آنرا مناسب داند و مختص به محاکم نباشد.
- 2 - محتسب مکلف است مراتب تعزیر مندرج فقره 1 این ماده را حین امر بالمعروف و نهی عن المنکر رعایت نماید.

صلاحیت های رئیس و آمر در رابطه به تعزیر:

ماده بیست و پنجم:

- 1 - رؤسای شهری و ولایتی امر بالمعروف و نهی عن المنکر صلاحیت دارند، تعزیرات مندرج اجزای (1) (2) (3) (4) (5) (6) و (7) ماده بیست و چهارم را با توجه به معصیت و مرتکب آن بدهند.
- 2 - آمران حوزه ها و ولسوالی های امر بالمعروف و نهی عن المنکر صلاحیت دارند، تعزیرات مندرج اجزای (1) (2) (3) (4) (5) (6) و (7) ماده بیست و چهارم را در مشوره با رئیس مربوط خود با توجه به معصیت و مرتکب آن بدهند.
- 3 - هرگاه شخص متخلف بعد از تطبیق حکم مندرج فقره های 1 و 2 این ماده اصلاح نشود، به محکمه معرفی می گردد.

حالات معرفی متخلف به محکمه مربوطه:

ماده بیست و ششم: محتسب در حالات ذیل، متخلف را به محکمه مربوطه معرفی می نماید:

- 1 - هرگاه شخصی بدون عذر شرعی، نماز و فرایض و واجبات آنرا به طور تکراری ترک نماید.
- 2 - هرگاه شخصی موجه، نماز جماعت را به طور تکراری ترک نماید.
- 3 - هرگاه اهالی منطقه به طور گروهی آذان و ادای نماز با جماعت را ترک نمایند.
- 4 - هرگاه شخصی بدون عذر شرعی روزه ماه مبارک رمضان را نمی گیرد.
- 5 - هرگاه اولاد نافرمانی والدین را تکرار نمایند.
- 6 - هرگاه شخصی با یتیم رفتار زشت نماید یا مال وی را ضایع کند.
- 7 - هرگاه شخصی تمام معروفاتی که انجام دادن آن لازم باشد، باز هم انجام نمی دهد و یا تمام منکراتی که اجتناب کردن از آن لازم باشد، اجتناب نمی نماید.

مسئولیت محتسب در مورد محبوسین خویش:

ماده بیست و هفتم:

- 1 - محتسبین مکلف اند، محبوسینی را که مدت حبس آنها پایان یافته باشد، بدون تأخیر رها نمایند.
- 2 - محتسبین مکلف اند، از اداء کردن عبادت و رفع نیازهای ضروری و فراهم نمودن سهولت های لازم برای محبوسین نظارت توصیه کنند.

فصل چهارم احکام متفرقه

تأمین روابط عمومی

- ماده بیست و هفتم:** وزارت مکلف است، به منظور موارد ذیل با علمای دینی، استادان مدارس، مکاتب و تحصیلات عالی و اشخاص متنفذ دیندار مشوره نماید.
- 1 - در اقامه معروفات و ازاله منکرات.
 - 2 - به هدف جلوگیری از ترویج منکرات از طرف دشمنان اسلام.

نظارت:

ماده بیست و نهم: وزارت مکلف است از عملکرد موظفین امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات نظارت نماید.

گزارش:

ماده سی ام:

- 1 - موظفین وزات مکلف اند از اجراءات و فعالیت های خویش به وزارت گزارش ارائه نمایند.
- 2 - وزارت مکلف است، از اجراءات و فعالیت های خویش به دفتر عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی گزارش ارائه نماید.

تعلیم و تربیه محتسبین و کارمندان:

ماده سی و یکم: وزارت مکلف است، بادر نظر داشت شرایط، برای محتسبین و کارمندان خویش در رابطه به احکام این قانون و سایر اسناد تقنینی مربوط و اصول و طریقه های مؤثر امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات را دایر نماید.

استهداء

ماده سی و دوم: هرگاه محتسب با عملی مواجه شود که در این قانون یا سایر اسناد تقنینی مربوط در مورد آن وضاحت نشده باشد، مکلف است که در مورد موضوع به رئیس مربوط اطلاع دهد تا از طریق مسئول مافوق از عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی هدایت و رهنمایی طلب نماید.

دریافت همکاری (کمک)

ماده سی و سوم: وزارت مکلف است از طریق مسئولین ولایتی خویش طرز العمل های کاری امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات را در ساحه با سایر مسئولین ولایت مربوط شریک و همکاری (کمک) آنها را دریافت نماید.

پیشنهاد طرز العمل و لایحه:

ماده سی و چهارم: وزارت به منظور تطبیق بهتر احکام این قانون، طرز العمل ها و لوایح را ترتیب و آنرا جهت منظوری به حضور عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی پیشنهاد نماید.

انفاذ:

ماده سی و پنجم: این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد. سایر قوانینی که از طرف عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی تائید یا توشیح نشده باشد یا مغایر این قانون باشد، ملغی است.

(پایان قانون امر بالمعروف و نهی عن المنکر)

آرشیف: مطالب دیگر محترم داکتر سید عبدالله کاظم